

Tytuł: **Europejski rynek płatności detalicznych**

Autorzy: Janina Harasim, Bożena Frączek, Grażyna Szustak, Monika Klimontowicz

Wydawnictwo: CeDeWu.pl

Rok wydania: **2011**

Opis:

Płatności to nie tylko podstawowa usługa finansowa, bez której nie mogą się obyć osoby fizyczne, przedsiębiorstwa, a gospodarka nie mogłaby sprawnie funkcjonować, ale także szczególnie atrakcyjny i rozwijający się w bardzo szybkim tempie segment rynku usług finansowych. Nic więc dziwnego, że rynek płatności staje się areną nasilającej się konkurencji, w której interes użytkowników usług płatniczych (w tym konsumentów) ściera się z interesem dostawców tych usług (głównie banków, ale i innych podmiotów obsługujących płatności).

Książka prezentuje w sposób przystępny i przejrzysty najnowsze trendy pojawiające się na rynku płatności detalicznych oraz opisuje zachodzące na nim zmiany, określając zarazem ich konsekwencje dla jego uczestników i pokazując wiążące się z nimi wyzwania.

W szczególności przedstawia:

- zróżnicowaną rolę gotówki oraz instrumentów płatności bezgotówkowych w Europie i innych regionach świata,**
- rozwój innowacyjnych sposobów dokonywania płatności,**
- rozwój regulacji dotyczących rynku płatności (w tym SEPA i dyrektywy o usługach płatniczych) oraz ocenę stopnia ich implementacji,**
- konsekwencje zmian zachodzących na rynku płatności detalicznych w Unii Europejskiej dla jego uczestników,**
- wpływ ww. zmian na systemy rozliczeń i rozrachunku płatności.**

Publikacja jest adresowana zarówno do osób korzystających z usług płatniczych, jak i pracowników banków oraz innych instytucji finansowych będących aktywnymi uczestnikami rynku płatności. Szczególnie przydatna może być dla studentów wyższych uczelni o profilu ekonomicznym oraz wszystkich osób interesujących się zmianami zachodzącymi na rynku płatności.

Spis treści:

Wykaz najważniejszych skrótów 7

Wprowadzenie 11

Rozdział 1

Uwarunkowania rozwoju rynku płatności detalicznych 15

1.1. Znaczenie usług płatniczych i rola systemu płatniczego w ich realizacji 15

1.2. Tradycyjne uwarunkowania rozwoju rynku płatności detalicznych 19

1.2.1. Odmienność kultur i zwyczajów płatniczych w różnych regionach świata 19

1.2.2. Zróżnicowanie systemów płatności detalicznych w Unii Europejskiej 21

1.3. Nowe uwarunkowania rozwoju rynku płatności detalicznych 25

1.3.1. Rozwój regulacji na rynku płatności detalicznych 25

1.3.2. Innowacje w obrocie płatniczym 26

1.3.3. Nowi gracze na rynku płatności 30

1.3.4. Ewolucja wymagań konsumentów i ich zwyczajów płatniczych 32

Rozdział 2

Rozwój płatności realizowanych drogą elektroniczną 35

2.1. Przesłanki rozwoju płatności elektronicznych 35

2.2. Znaczenie kart płatniczych w realizacji płatności elektronicznych 36

2.2.1. Nowe typy kart płatniczych i związanych z nimi usług 36

2.2.2. Rozwój infrastruktury umożliwiającej dokonywanie płatności kartowych 41

2.3. Płatności detaliczne przeprowadzane za pośrednictwem Internetu 42

2.3.1. Elektroniczne wersje tradycyjnych papierowych instrumentów rozliczeniowych 43

2.3.2. Rola kart płatniczych w rozliczeniach za pośrednictwem sieci 44

2.3.3. Serwisy płatności wirtualnych jako niebankowa oferta w zakresie realizacji płatności detalicznych 45

2.4. Telefon jako urządzenie umożliwiające dokonywanie płatności detalicznych 47

2.4.1. Sposoby realizacji płatności z wykorzystaniem telefonu 47

2.4.2. Modele płatności mobilnych 48

2.5. Stopień zaawansowania rozwoju płatności elektronicznych w Polsce 50

Rozdział 3

Zmiany zachodzące na rynku płatności detalicznych w Unii Europejskiej 57

3.1. Harmonizacja prawna rynku płatności detalicznych w Unii Europejskiej 57

3.1.1. Rozwój regulacji dotyczących rynku płatności detalicznych 57

3.1.2. Zakres przedmiotowy i podmiotowy dyrektywy PSD 60

3.1.3. Zasady dostarczania usług płatniczych i korzystania z nich oraz obowiązki informacyjne instytucji płatniczych 64

3.1.4. Znaczenie dyrektywy PSD dla funkcjonowania rynku płatności detalicznych w Europie oraz ocena procesu jej implementacji 67

3.1.5. Proces wdrażania dyrektywy PSD w Polsce 69

3.2. Jednolity Obszar Płatności w Euro (SEPA) jako istotny czynnik wpływający na kształt europejskiego rynku płatności detalicznych 72

3.2.1. Geneza oraz proces budowy Jednolitego Obszaru Płatności w Euro 72

3.2.1.1. SEPA jako element procesu integracji rynku usług bankowych w Unii Europejskiej 72

3.2.1.2. Budowa Jednolitego Obszaru Płatności w Euro 74

3.2.1.3. Instytucje koordynujące budowę Jednolitego Obszaru Płatności w Euro 79

3.2.1.4. Plan wdrożenia SEPA 86

3.2.2. Zmiany w instrumentarium płatniczym w rezultacie wdrożenia SEPA 87

3.2.2.1. Zasady realizacji polecenia przelewu i polecenia zapłaty 88

3.2.2.2. Ramy funkcjonowania kart płatniczych w SEPA 95

3.2.2.3. Rozwiązania w zakresie funkcjonowania instrumentów płatniczych w Polsce w fazie wdrażania standardów SEPA 97

3.2.3. Ocena stopnia zaawansowania migracji na instrumenty SEPA 102

3.2.3.1. Wdrażanie polecenia przelewu SEPA 102

3.2.3.2. Wdrażanie polecenia zapłaty SEPA 108

3.2.3.3. Karty płatnicze SEPA 109

Rozdział 4

Konsekwencje zmian zachodzących na rynku płatności detalicznych w Unii Europejskiej dla jego uczestników 113

4.1. Wpływ przeobrażeń rynkowych na banki oraz innych dostawców usług płatniczych 113

4.1.1. Korzyści i zagrożenia związane z SEPA i PSD dla dostawców usług płatniczych 113

4.1.2. Strategie banków w obliczu zmian zachodzących na europejskim rynku płatności detalicznych 118

4.2. Konsekwencje SEPA i PSD dla użytkowników usług płatniczych 126

4.2.1. Konsekwencje dla przedsiębiorstw i placówek handlowych 126

4.2.2. Konsekwencje dla konsumentów 132

4.2.3. Konsekwencje dla instytucji sektora publicznego 134

Rozdział 5

Wpływ zmian zachodzących na europejskim rynku płatności detalicznych na systemy rozliczeń i rozrachunku płatności 137

5.1. Rozrachunki międzybankowe - istota i typologia 137

5.2. Paneuropejskie izby rozliczeniowe w euro i narodowe systemy rozliczeń międzybankowych w euro działające w krajach UE - stan obecny i zmiany spowodowane wdrożeniem SEPA 143

5.2.1. Wysokokwotowe systemy płatności w euro 143

5.2.2. Unijne systemy płatności detalicznych w euro 149

5.3. Polskie systemy rozliczeń międzybankowych jako element paneuropejskiej infrastruktury płatniczej - stan obecny i zachodzące zmiany 153

5.3.1. Polskie systemy płatności w złotych na tle innych krajów UE 153

5.3.2. Krajowe systemy płatności w euro i ich połączenie z paneuropejską infrastrukturą rozliczeń międzysystemowych 159

5.3.2.1. TARGET2 i jego polskie komponenty o charakterze RTGS 159

5.3.2.2. EuroELIXIR Credeuro w systemie STEP-2 i na SSP TARGET2 162

5.3.2.3. EuroELIXIR SCT 167

Zakończenie 171

Bibliografia 177

Spis tabel 185

Spis rysunków 187